

Herbestemming & hergebruik

Activiteitenplan Soortbescherming

Oude Essenerweg 13 te Kootwijkerbroek

Opdrachtgever: Natuurbank Overijssel

Activiteitenplan Soortbescherming

Oude Essenerweg 13 te Kootwijkerbroek

Projectnummer: 2022-0003.05

3 februari 2022

Versie 1.0

Jessica Martens

Adviseur Ecologie

j.martens@lycens.nl

M 06 820 908 90

Ben ten Oever

Projectleider Ecologie

b.tenoever@lycens.nl

M 06 160 074 42

Gecontroleerd door: ecoloog B. ten Oever

Inhoud

1. Inleiding	4
2. Het plangebied.....	5
2.1. Situering	5
2.2. Beschrijving van het plangebied	5
2.3. Voorgenomen activiteiten	6
2.4. Planning en periode ontheffing	7
3. Belang, doel en alternatieven	8
3.1. Belang.....	8
3.2. Doel ontwikkeling en motivatie van belangen	8
3.3. Alternatieven	8
4. Verbodsbepalingen.....	10
5. Het onderzoek.....	11
6. Resultaten	12
7. Effecten	15
8. Gunstige staat van instandhouding.....	16
9. Maatregelen	18
9.1. Ecologisch werkprotocol	18
9.2. Doel maatregelen	21
9.3. Effectiviteit maatregelen.....	21
9.4. Monitoring.....	21

1. Inleiding

Er zijn concrete plannen voor herontwikkeling van een voormalige agrarische bedrijfslocatie aan de Oude Essenerweg 13 te Kootwijkerbroek. Het voornemen is de huidige bebouwing en verharding te amoveren en het terrein gedeeltelijk te betrekken bij een naastgelegen bedrijf. Het zuidelijke deel wordt deels ingericht als agrarische grond en deels als woonerf inclusief nieuw te bouwen woning. Als gevolg van deze voorgenomen activiteiten kan overtreding van de Wet natuurbescherming op voorhand niet uitgesloten worden. Daarom is Lycens B.V. gevraagd om de wettelijke consequenties van de voorgenomen activiteiten in het kader van de Wet natuurbescherming in beeld te brengen. Uit veldbiologisch onderzoek¹, dat in 2021/2022 is uitgevoerd, is gebleken dat bunzing, steenmarter en wezel een verblijfplaats in het plangebied bezetten. Door het uitvoeren van sloopwerkzaamheden, worden de verblijfplaatsen van bunzing, steenmarter en wezel vernield en kan een bunzing, steenmarter en wezel verstoord worden.

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op het plangebied en de voorgenomen activiteiten van het project. In hoofdstuk 3 worden de belangen, doelen en alternatieven gemotiveerd. De verbodsbepalingen worden in hoofdstuk 4 beschreven. Hoofdstuk 5 beschrijft de methode van het nader onderzoek en in hoofdstuk 6 wordt ingegaan op de resultaten van het nader onderzoek. In hoofdstuk 7 worden de effecten van de voorgenomen activiteiten beschreven. De gunstige staat van instandhouding van de soort komen in hoofdstuk 8 aan bod. In hoofdstuk 9 komen de te treffen maatregelen aan bod met daarin het ecologisch werkprotocol, doel en effectiviteit van de maatregelen en de monitoring hiervan.

¹ Nader Onderzoek Ecologie Oude Essenerweg 13 te Kootwijkerbroek, 24 januari 2022, projectnummer 2021-0155.44, auteur J. Martens

2. Het plangebied

2.1. Situering

Het plangebied is gesitueerd aan de Oude Essenerweg 13 te Kootwijkerbroek. Het ligt in het buitengebied, hemelsbreed circa 3,3 kilometer ten oosten van de woonkern Kootwijkerbroek. Het grenst aan de noordzijde aan een bedrijfslocatie en aan de overige zijden aan landelijk gebied, bestaande uit agrarisch cultuurland en erf. Op onderstaande afbeelding wordt de globale ligging van het plangebied weergegeven op een topografische kaart.

Afbeelding. 1. Globale ligging van het plangebied (Bron: ruimtelijkeplannen.nl).

2.2. Beschrijving van het plangebied

Het plangebied vormt een voormalig agrarische bedrijfslocatie waar de agrarische bedrijfsvoering reeds jaren geleden gestaakt is en bestaat uit bebouwing, erfverharding en opgaande beplanting in de vorm van zomereiken, ruigte, braamstruweel en grasland. Het grasland bestaat uit een korte vegetatie die begraasd wordt door paarden of pony's. Langs de oost- en westzijde van het plangebied staan langgerekte stallen. Deze stallen hebben wanden die bekleed zijn met damwand en gedekt zijn met golfplaten. De dakisolatie is in grote delen van de stallen verwijderd. Centraal in het plangebied ligt een berg gebroken puin. Langs de oost- en westzijde van het plangebied staan zomereiken. Plaatselijk zijn bramen opgeslagen en die vormen een dicht bramenstruweel. Voor een verbeelding van het plangebied wordt verwezen naar de fotobijlage. Onderstaande afbeelding wordt de begrenzing van het plangebied weergegeven in het rood.

Afbeelding. 2. Begrenzing (rode lijnen) van het plangebied (bron luchtfoto: ruimtelijkeplannen.nl).

2.3. Voorgenomen activiteiten

Het voornemen bestaat om de aanwezige bebouwing te slopen, de verharding te verwijderen en een deel van de aanwezige opgaande beplanting te vellen. Nadien wordt een deel van het plangebied ingericht als bedrijfslocatie en een deel wordt ingericht als woonerf. Rondom de bedrijfslocatie wordt een aarden wal aangelegd. Het plangebied krijgt twee nieuwe in-/uitritten aan de noordoostzijde. Het plangebied wordt nadien landschappelijk ingepast door middel van de aanplant van erfbeplanting. Aan de zuidzijde van het plangebied wordt een vrijstaande woning gebouwd. Op onderstaande luchtfoto wordt een inrichtingsschets van het wenselijke eindbeeld weergegeven.

3. Belang, doel en alternatieven

3.1. Belang

Ontheffingen kunnen alleen verleend worden als de handeling wordt uitgevoerd overeenkomstig een wettelijk belang. De belangen verschillen per beschermingsregime.

Wettelijk belang marterachtigen

Voor de bunzing, steenmarter en wezel wordt een beroep gedaan op het volgende wettelijk belang:

- In het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daaropvolgende gebruik van het gebied of het gebouwde.

3.2. Doel ontwikkeling en motivatie van belangen

Om nieuwe bebouwing te kunnen realiseren en het terrein deels in te richten als agrarische grond en woonerf dient de huidige bebouwing en verharding verwijderd te worden. De bestaande bebouwing is in matige staat; er ontbreken enkele golfplaten en de schuren bevatten geen spouwmuur. De schuren zijn niet volledig wind en waterdicht. Eveneens bevatten de schuren een grote hoeveelheid asbest wat schade aan de volksgezondheid kan aanrichten. In het kader van de ruimtelijke inrichting wordt ontheffing aangevraagd.

Op locatie is momenteel sprake van een bedrijfsbestemming, een groenbestemming en een agrarische bestemming.

3.3. Alternatieven

Alternatieve locatie

De bestaande bebouwing dient gesloopt te worden ten behoeve van ruimtelijke inrichting. Vanwege het aanwezige asbest en de matige staat van de schuren moeten de schuren gesloopt worden voordat het komt te vervallen. Een alternatieve locatie is niet aan de orde.

Alternatieve inrichting

De vaste rust- en verblijfplaats van bunzing, steenmarter en wezel zullen worden vernield door het slopen van de bebouwing, het verwijderen van rommel en puin, het uitvoeren van grondverzet en het rooien van beplanting. Om het leefgebied van deze soorten geschikt te houden dienen maatregelen te worden genomen. De bunzing, steenmarter en wezel zijn onder andere afhankelijk van voldoende dekking. Zo dienen in de toekomstige situatie zes takkenhopen te worden aangelegd welke dekking bieden voor een verblijfplaats. Het voordeel van een takkenhoop is dat er ook muizen in zullen kruipen welke als prooi kunnen dienen voor de marterachtigen. Voor de bunzing en wezel dienen vier permanente marterkasten te worden gerealiseerd. Een marterkast is een kunstmatige verblijfplaats voor kleine marterachtigen. De marterkast bestaat uit een bekisting van hout en een binnenruimte voorzien van dubbele bodem voor de isolerende werking. De kasten dienen te worden afgedekt met minimaal 50 cm natuurlijk materiaal als takken en bladeren. Aangeraden wordt om de

kasten in de takkenrillen te plaatsen. In de kasten wordt hooi aangebracht als extra isolatie. In de ingang wordt een buis bevestigd welke bereikbaar is vanaf buiten de takkenhoop. De ingang van de kasten dienen bedekt te zijn en in verbinding met lijnvormige groene elementen te staan zodat de kasten veilig bereikt kunnen worden.

Voor de steenmarter dienen twee marterhopen te worden gerealiseerd. Op de bodem van de hoop dient dun materiaal als riet, gras of takjes te worden aangebracht. Op de bodem komen dikke takken en gestapelde stammen van minimaal een meter hoog. In de ontstane holten dienen twijgen en takken gebracht te worden zodat de hoop niet instort. Hierna dient een isolerende laag van riet of hooi van minimaal een halve meter dik aangebracht te worden. Deze laag wordt jaarlijks aangevuld om de isolerende werking te behouden. Om de marterhoop onderhoudsvriendelijk te houden kan bijvoorbeeld een marterkast worden aangebracht in de hoop. De hoop dient uiteindelijk één meter hoog, twee meter breed en drie meter lang te zijn (Bouwens S., 2017). Het is belangrijk dat de in- en uitgang van de hoop dekking biedt en in verbinding met lijnvormige groene elementen staat zodat de hoop veilig bereikt kan worden. Bij voorkeur wordt de hoop op een hoger gelegen locatie geplaatst dan omliggend terrein zodat de hoop het hele jaar droog staat.

Lijnvormige elementen zijn van belang voor marterachtigen doordat ze zich hierdoor verplaatsen opzoek naar voedsel. Eveneens vormen lijnvormige elementen als houtsingels en hagen leefgebied. In de toekomstige situatie (zie afbeelding 3) blijven de huidige houtsingels grotendeels aanwezig en worden ze aangevuld met ondergroei-beplanting wat gunstig is voor de marters. Aangeraden wordt dan ook om de marterkasten/hopen en takkenrillen in/nabij de houtsingels te plaatsen. Daarnaast wordt struweel aangelegd en wordt beplanting herplant. Op deze manier blijven lijnvormige elementen behouden en kunnen de marters zich blijven bewegen van a naar b binnen het plangebied.

Alternatieve werkwijze en planning

Voordat de werkzaamheden starten (drie maand) dienen de takkenhopen en nestkasten aangelegd te zijn. Drie weken voor het plangebied bouwrijp gemaakt wordt, dient het terrein gemaaid te worden, dient de te rooien beplanting gerooid te zijn, worden de schuren volledig leeggemaakt, wordt het dakbeschot in de schuren verwijderd en dient al het puin en rommel van het terrein verwijderd te zijn op de locaties waar werkzaamheden plaatsvinden zodat de dieren geen dekking meer hebben en opzoek gaan naar een leefgebied elders. De werkzaamheden dienen in de richting van de compensatielocatie plaats te vinden. De kans om een dier te doden wordt op deze manier geminimaliseerd. De werkzaamheden dienen buiten het voortplantingsseizoen (15 maart tot 1 september) plaats te vinden. Opdrachtgever, uitvoerder en ecooloog hebben uitvoerig overleg gevoerd om het effect van de voorgenomen activiteiten op beschermde dieren in het plangebied, tot een minimum terug te brengen.

4. Verbodsbepalingen

Er wordt een vaste verblijfplaats van een bunzing, steenmarter en wezel vernield. Uitvoering van de voorgenomen activiteiten leidt tot overtreding van de volgende bepalingen:

Bunzing, steenmarter en wezel

Werkzaamheden leiden tot overtreding van het beschermingsregime soorten van de Overige soorten (paragraaf 3.3 Wnb).

- Art. 3.10 lid 1b. Het opzettelijk beschadigen en vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoel in onderdeel a.

Door het slopen van de bebouwing, rooien van beplanting, opruimen van rommel en puin en het uitvoeren van grondverzet worden de verblijfplaatsen van de marters permanent vernield. Er worden opzettelijk marterachtigen verstoord. Zo een drie weken voor het plangebied bouwrijp gemaakt wordt, dient het terrein gemaaid te worden, dient de te rooien beplanting gerooid te zijn, worden de schuren volledig leeggemaakt, wordt het dakbeschot in de schuren verwijderd en dient al het puin en rommel van het terrein verwijderd te zijn op de locaties waar werkzaamheden plaatsvinden zodat de dieren geen dekking meer hebben en opzoek gaan naar een leefgebied elders. De kans om een dier te doden wordt op deze manier geminimaliseerd (verbodsbepaling artikel 3.10 lid 1a).

5. Het onderzoek

Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van landelijke, provinciale en indien beschikbaar regionale verspreidingsinformatie.

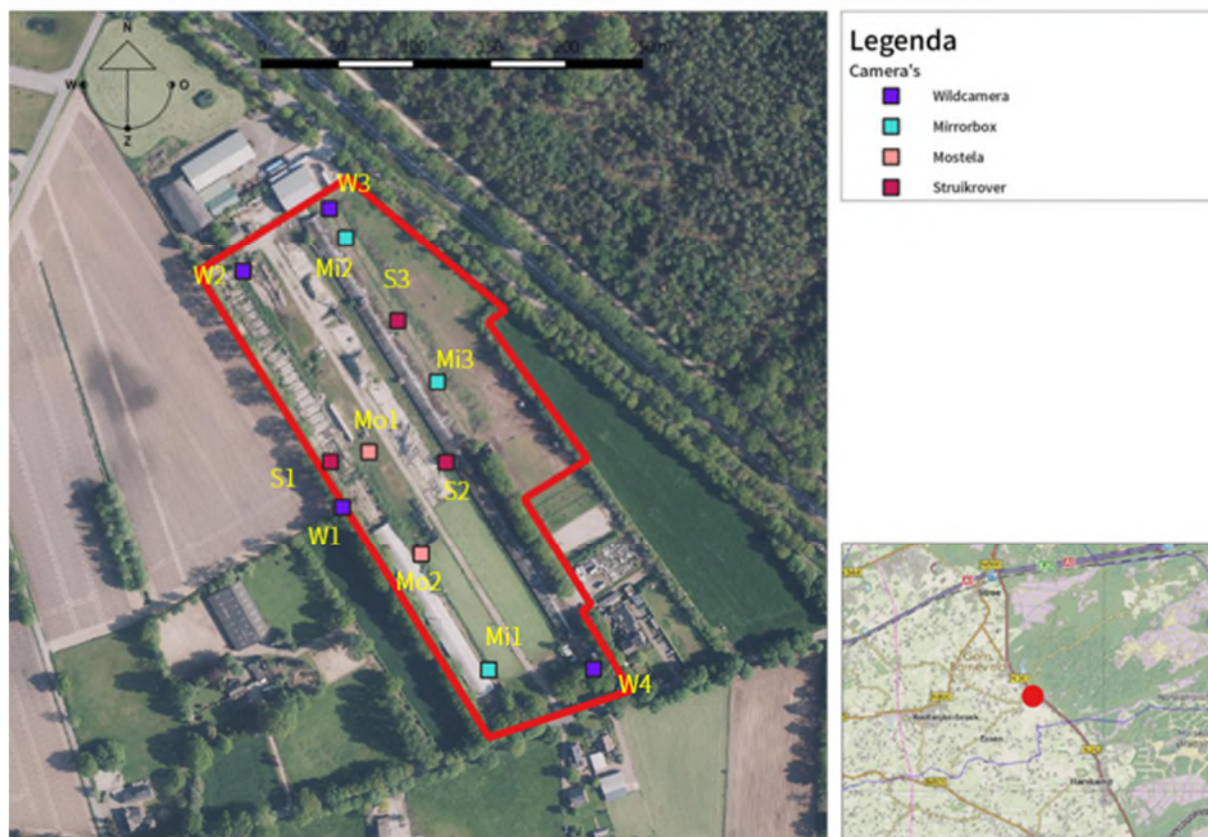
- Uit landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, moet blijken of nabij de locaties in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer), en veelal betrekking op de regio's en niet specifiek op het plangebied.

Veldonderzoek

Marterachtigen

Het onderzoek naar marterachtigen is uitgevoerd conform de richtlijnen zoals die zijn opgenomen in de Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming (Bouwens, S., versie 11 oktober 2017). Om de marterachtigen vast te kunnen stellen in het plangebied is gebruik gemaakt van wildcamera's welke in drie mirrorboxen, twee mostela's en drie struikrovers geplaatst zijn. Hierbij is gebruik gemaakt van een lokstof (gekookt ei). Daarnaast zijn vier wildcamera's aan bomen gehangen. De eenheden zijn verspreid over het gehele plangebied geplaatst (zie onderstaande afbeelding). Hierbij is gelet op de functies van het leefgebied van de marterachtigen. Zo zijn de eenheden geplaatst op/nabij bosjes en hagen en open landschap welke grenst aan dekking biedende structuren. Open veld wordt gemeden doordat ze dan kwetsbaar zijn voor andere predatoren. Om de week is een bezoek gebracht aan het plangebied om de sd-kaarten in de camera's te wisselen en de beelden te beoordelen. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek heeft de ecooloog bepaald of het aannemelijk is dat waargenomen marterachtigen gebruik maken van het plangebied.

Resultaten verspreidingsonderzoek marters

Afbeelding. 4. Locaties camera's in plangebied.

Wegens het uitvoeren van het onderzoek buiten de actieve periode (maart – augustus) van de marterachtigen dienen de eenheden verdubbeld (zes weken in actieve periode) en minimaal twaalf weken geplaatst te worden. De trefkans om marterachtigen waar te nemen buiten de actieve periode is namelijk kleiner doordat ze minder actief zijn. Het onderzoek is uitgevoerd door in totaal drie onderzoekers. De onderzoekers hebben het plangebied te voet onderzocht.

Het plangebied is zevenmaal bezocht vanaf begin november 2021 tot eind januari 2022. In tabel 1 worden de verschillende bezoekdata weergegeven.

Tabel 1. Bezoekschema huismus onderzoek in het plangebied.

Datum	Tijdstip	Controle	Aantal onderzoekers
2-11-2021	8.30-10.00	1	1
11-11-2021	8.30-10.00	2	1
25-11-2021	8.30-10.00	3	1
14-12-2021	8.30-10.00	4	1
28-12-2021	8.30-10.00	5	1
11-1-2022	8.30-10.00	6	1
25-1-2022	8.30-10.00	7	1

6. Resultaten

Marteronderzoek

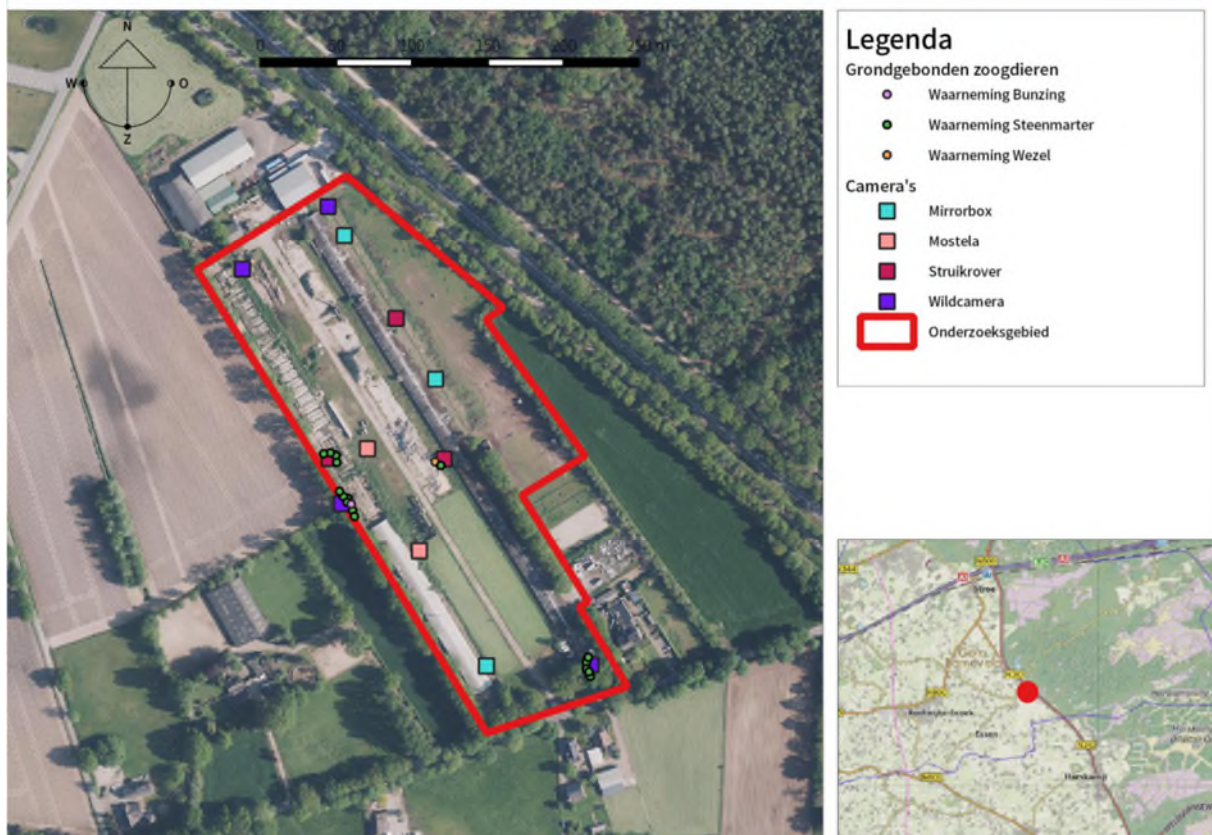
Gedurende zeven veldbezoeken zijn bunzing, steenmarter en wezel waargenomen (zie tabel 2). In totaal is de steenmarter het meest waargenomen, namelijk 17 keer. De bunzing en wezel zijn beiden éénmaal waargenomen.

Tabel 2. Overzicht waarnemingen gedurende zeven rondes.

Ronde	Type camera	Waarneming
1	Struikrover 1	Steenmarter
1	Wildcamera 1	Bunzing
1	Wildcamera 4	Steenmarter x2
2	Wildcamera 1	Steenmarter x2
3	Struikrover 1	Steenmarter
3	Struikrover 2	Wezel
3	Struikrover 2	Steenmarter
3	Wildcamera 1	Steenmarter
4	Struikrover 1	Steenmarter
4	Wildcamera 1	Steenmarter
4	Wildcamera 4	Steenmarter
5	Wildcamera 4	Steenmarter
6	Struikrover 1	Steenmarter
6	Wildcamera 1	Steenmarter
7	Wildcamera 1	Steenmarter
7	Struikrover 1	Steenmarter
7	Wildcamera 4	Steenmarter

Op onderstaande afbeelding is te zien dat de meeste waarnemingen ten zuidoosten en westen van het plangebied zijn waargenomen.

Resultaten verspreidingsonderzoek marters

Afbeelding. 5. Overzichtskaart met locaties waarnemingen marters.

Het plangebied is geschikt voor zowel steenmarter, bunzing en wezel om een verblijfplaats te bezetten waardoor aanwezige verblijfplaatsen niet kunnen worden uitgesloten. Gekeken naar de grootte van de home range van de soorten, welke kan verschillen op basis van diverse factoren (geslacht, voedselaanbod etc.), wordt verwacht dat van iedere soort één voortplantingsplaats aanwezig is.

Overige soorten

Er zijn geen overige beschermde soorten aangetroffen binnen het plangebied.

7. Effecten

Effect kwaliteit

Door het slopen van de bebouwing, het verwijderen van rommel en puin, het uitvoeren van grondverzet en het rooien van beplanting wordt de kwaliteit van het leefgebied van de marterachtigen aangetast.

Door vervangende voorzieningen aan te brengen als nestkasten en takkenhopen, het behouden en terug planten van houtsingels met dichte vegetatie en het aanplanten van onderbegroeiing en struweel neemt de kwaliteit van het leefgebied mogelijk toe.

Effect kwantiteit

Door het slopen van de bebouwing, het verwijderen van rommel en puin, het uitvoeren van grondverzet en het rooien van beplanting wordt de kwantiteit van het leefgebied van de marters negatief beïnvloed.

Door vervangende voorzieningen aan te brengen als duurzame permanente marterkasten, neemt de kwantiteit van het aantal verblijfplaatsen van de marterachtigen toe, ten opzichte van de huidige situatie. Door het compenseren van twee verblijfplaatsen per marter zullen ze over meer verblijfplaatsen bezitten dan in de huidige situatie. Er dienen minimaal vier marterkasten en minimaal twee marterhopen te worden aangebracht om de vernielde verblijfplaatsen te compenseren.

Cumulatie effecten

Een aantal zaken kunnen cumulatieve negatieve effecten hebben:

- 1 Steeds meer landschapselementen zoals ruigte, houtwallen en groensingels verdwijnen. Dit heeft een negatief effect op het foerageergebied en voortplantingsplaatsen van kleine marterachtigen.
- 2 Door het drukke wegennetwerk in Nederland worden (kleine) marterachtigen doodgereden.

Ook voor kleine marterachtigen zijn er zaken die cumulatieve positieve effecten hebben:

- 1 Het thema natuurinclusief krijgt steeds meer aandacht. Ook op deze locatie wordt ingezet op het behoud van versterken van de huidige natuurwaarden voor (kleine) marterachtigen.
- 2 Sinds 2019 is de vrijstelling voor de kleine marterachtigen bij ruimtelijke ontwikkelingen komen te vervallen in de provincie Gelderland. Daarmee wordt het verplicht om voor deze soorten te compenseren of landschapselementen te behouden.

8. Gunstige staat van instandhouding

Marters

Staat van instandhouding

Steenmarter

De steenmarter is vooral terug te vinden in parklandschap maar ook in steengroeven en bosloze gebieden. De steenmarter kan zich goed aanpassen aan vrijwel alle biotopen. Ze zijn vooral te vinden in de nabijheid van boerderijen, grote steden en dorpen. De voorkeur gaat uit naar locaties waar kleinschalige landbouw aanwezig is met bosjes, heggen en oude schuren. Grote bosgebieden worden echter vermeden. Lijnvormige elementen als bosjes, bermen en groenstroken zijn van belang voor het vinden van voedsel. De huidige populatieomvang wordt als 'gunstig' beoordeeld (Arcadis, 2018).

Bunzing

De bunzing heeft een voorkeur voor kleinschalig landschap waar voldoende dekking aanwezig is en waar voldoende water in de omgeving te vinden is. Ze komen echter in allerlei landschapstypen voor. Zo is de bunzing in stedelijk gebied met veel groen te vinden net als in open bossen. In de winter is de bunzing ook terug te vinden in kelders, hooizolders en schuurtjes welke een goede beschutting tegen de kou bieden (Bouwens, S., 2017). Door onder andere versnippering en toename van intensieve landbouw is de kwaliteit van het leefgebied van de bunzing flink afgenomen en wordt de huidige status beoordeeld als 'ongunstig – ontoereikend' (Arcadis, 2018).

Wezel

De wezel heeft een voorkeur voor structuurrijk kleinschalig (cultuur-)landschap. Ze zijn echter niet gebonden aan specifieke landschapstypen. Zo is de wezel ook in een bebouwde omgeving te vinden als parken en tuinen. Indien predatoren als vos of hermelijn aanwezig is kunnen ze verdreven worden naar suboptimaal habitat. Dit zijn gebieden als geïsoleerde bosjes. Ze komen niet voor in natte gebieden. Ook voor de wezel is het belangrijk dat er voldoende dekking aanwezig is (Bouwens, S., 2017). De trend van de populatie in Nederland wordt beoordeeld als 'verslechterend' wegens een sterke afname in populatiegrootte over de periode 1997-2016. Wezels zijn echter moeilijk waar te nemen waardoor te weinig telgegevens bekend zijn voor een betrouwbare trendberekening (Arcadis, 2018).

Afbreuk staat van instandhouding

Als gevolg van het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten wordt een verblijfplaats vernield. Als gevolg van het aanbieden van vervangende verblijfplaatsen, is geen aanleiding te veronderstellen dat de territoria verlaten wordt. De voorgenomen activiteiten hebben geen negatief effect op de staat van instandhouding van de desbetreffende marterachtigen.

Zorgvuldig handelen

Tijdens de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de algemene zorgplicht. Er worden bijvoorbeeld geen werkzaamheden gestart tijdens de kwetsbare periode van de soorten. Daarnaast worden handelingen achterwege gelaten of extra maatregelen genomen om te voorkomen dat door de te nemen werkzaamheden nadelige effecten op flora en fauna worden veroorzaakt. Maatregelen worden in een ecologisch werkprotocol opgenomen. Dit protocol is tijdens de werkzaamheden op de locatie aanwezig en onder betrokken medewerkers bekend. Tijdens de werkzaamheden is er sprake van ecologische begeleiding en staat een ter zake kundige altijd paraat voor vragen en onvoorziene situaties.

9. Maatregelen

9.1. Ecologisch werkprotocol

Alle te nemen maatregelen zijn in onderstaand ecologisch werkprotocol samengevat. Dit protocol is tijdens de werkzaamheden op de locatie aanwezig en onder betrokken medewerkers bekend. Ook eventuele aanvullende voorwaarden uit de ontheffing worden hierin meegenomen.

Werkbare periode-werktijdstip

- U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de seizoensactiviteiten van de voorkomende soort. De in dit protocol genoemde werkbare periodes kunnen door seizoensvariaties, weersomstandigheden en de aard van de werkzaamheden langer dan wel korter zijn. De per maatregel genoemde werkbare periode kan alleen door de begeleidend ecooloog aangepast worden.
- Werkzaamheden dienen overdag plaats te vinden, na zonsopkomst en voor zonsondergang.
- Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden dient de ecooloog te beoordelen of de periode geschikt is om in te werken.

Administratieve voorwaarden

- De ontheffing is slechts voor bunzing, steenmarter en wezel voor de beschreven verboden handelingen geldig.
- De ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze afwijzing zelf niet anders is aangegeven.
- Ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als benoemd in bovenstaand punt plaatsvinden.
- Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de houder of in opdracht van de houder handelende (rechts)persoon. De houder blijft daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- Aanspreekpunt in het kader van de ontheffing is Provincie Gelderland.
- De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige.
- De genomen maatregelen worden gemonitord.

Algemene voorwaarden tot het werk

- Alle werkzaamheden en aanvoerroutes zullen aanvankelijk zoveel mogelijk plaatsvinden via de bestaande wegen.
- De werkzaamheden als geheel moeten een zo beperkt mogelijk effect hebben op flora- en faunasoorten. Dit betekent dat betreden van het terrein tot een minimum beperkt moet blijven. Daarnaast dient met het werkterrein in oppervlakte tot een minimum terug te brengen.
- In onvoorziene situaties met betrekking tot het voorkomen van beschermde planten en diersoorten moeten altijd direct in overleg worden getreden met de toezichthouder en contact opgenomen worden met begeleidend ecooloog.
- Het activiteitenplan moet tijdens de werkzaamheden altijd op de locatie aanwezig zijn en bekend zijn bij de betrokken werknemers.
- Het uitvoerend personeel is naar vermogen alert op de aanwezigheid van niet aangeduide zwaardere beschermde soorten.
- De begeleidend ecooloog heeft de mogelijkheid bij gevaar voor schade aan beschermde soorten, werkzaamheden zo nodig stil te leggen.
- De begeleidend ecooloog controleert in het veld of de aanwijzingen op de juiste wijze opgevolgd worden.
- De begeleidend ecooloog houdt van alle uit te voeren werkzaamheden, in relatie tot ecologie, een logboek bij. Deze moet aanwezig zijn op locatie.

Specifieke voorwaarden marterachtigen

- Er worden specifieke maatregelen getroffen t.b.v. de bunzing, steenmarter en wezel buiten het voortplantingsseizoen (15 maart tot 1 september).
- De vervangende permanente marterkasten en – hopen en takkenrillen worden minstens drie maanden voor het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen aangebracht. Dit dient tussen 1 september en 15 maart uitgevoerd te zijn.
- De vervangende marterkasten en – hopen en takkenrillen dienen in/nabij de houtsingels geplaatst te worden.
- Drie weken voor het plangebied bouwrijp gemaakt wordt, dient het terrein gemaaid te worden, dient de te rooien beplanting gerooid te zijn, worden de schuren volledig leeggemaakt, wordt het dakbeschot in de schuren verwijderd en dient al het puin en rommel van het terrein verwijderd te zijn op de locaties waar werkzaamheden plaatsvinden zodat de dieren geen dekking meer hebben en opzoek gaan naar een leefgebied elders. De werkzaamheden dienen in de richting van de compensatielocatie plaats te vinden.

Bunzing en wezel

In het plangebied worden permanente nestkasten voor bunzing en wezel geplaatst en marterhopen voor de steenmarter met eventueel nestkasten. De nestkasten voor bunzing en wezel dienen met minimaal 50 cm natuurlijk materiaal als takken en bladeren bedekt te worden. Aangeraden wordt om ze in de takkenrillen te plaatsen in de houtsingel. De opening mag niet op het (zuid)westen komen te liggen. Let erop dat de kast op een droge bodem wordt geplaatst. Op onderstaande afbeelding is een voorbeeld weergegeven hoe de kasten geplaatst kunnen worden onder een laag natuurlijk materiaal. Dit type nestkast kan voor zowel de bunzing als wezel worden toegepast. Echter bepaald de diameter van de ingang en de grootte van de kast of hij geschikt is

voor bunzing of wezel. De afmetingen voor de bunzing bedragen 8 centimeter doorsnee voor de ingang en 9 centimeter voor de diameter van de toegangsbuis. Daarnaast dient de bodemplaat 42,5 x 30 centimeter te zijn. De afmetingen voor de wezel bedragen 2,5 centimeter doorsnee voor de ingang en 4 centimeter voor de diameter van de toegangsbuis. Daarnaast dient de bodemplaat 21,5 x 12 centimeter te zijn (Natuurpunt Zoogdierenwerkgroep).

Afbeelding. 6. Voorbeeld voor het toepassen van een marterkast (bron: Ecovery, 2022).

Steenmarter

Op de bodem van de marterhoop dient dun materiaal als riet, gras of takjes te worden aangebracht. Op de bodem komen dikke takken en gestapelde stammen van minimaal een meter hoog. In de ontstane holten dienen twijgen en takken gebracht te worden zodat de hoop niet instort. Hierna dient een isolerende laag van riet of hooi van minimaal een halve meter dik aangebracht te worden. Deze laag wordt jaarlijks aangevuld om de isolerende werking te behouden. Om de marterhoop onderhoudsvriendelijk te houden kan bijvoorbeeld een marterkast worden aangebracht in de hoop. De hoop dient uiteindelijk één meter hoog, twee meter breed en drie meter lang te zijn (Bouwens S., 2017).

De steenmarter is groter dan bunzing en wezel en heeft dan ook een andere kast nodig indien ervoor gekozen wordt een nestkast in de marterhoop te plaatsen. De afmeting van een steenmarterkast bedraagt 40 x 56 x 70 centimeter. De diameter van de ingang bedraagt 9 centimeter (Bron: Zoogdiervereniging.nl).

Locatie maatregelen

Geadviseerd wordt om de takkenrillen in de houtsingel ten westen en zuiden van het plangebied te plaatsen (zie rode kruizen in onderstaande afbeelding). De omgeving van deze houtsingels zijn het meest rustig gelegen op een grotere afstand van de drukke weg ten opzichte van de houtsingel ten oosten van het plangebied. Dit geldt eveneens voor de marterhopen welke met de gele kruizen zijn aangeduid in onderstaande afbeelding.

Maatregelen vanuit ecologie moeten gemonitord worden. De begeleidend ecooloog is verantwoordelijk voor de uitvoering hiervan en stelt een logboek op. Deze is altijd op locatie aanwezig. Bij onvoorziene situaties, bijvoorbeeld bij het onverwacht aantreffen van nieuwe soorten, wordt beoordeeld of, en hoe negatieve effecten te voorkomen zijn. Gevolgen hiervan kunnen zijn dat er een aangepaste of alternatieve werkwijze nodig is, opnieuw ontheffing Wet natuurbescherming aangevraagd moeten worden, maar ook dat werkzaamheden zolang stilgelegd moeten worden om schade aan beschermde soorten te voorkomen. De begeleidend ecooloog heeft hiertoe de mogelijkheid, maar zal vanuit een pragmatische instelling zoeken naar mogelijkheden om binnen de kaders van vigerende wet- en regelgeving werkzaamheden door te kunnen laten gaan.

Literatuur

Arcadis. 2018. De staat van instandhouding. Geraadpleegd op 19 januari 2022, op:

[Microsoft Word - Hoofdrapport factsheets \(stateninformatie.nl\)](#)

Bouwens, S., 2017. Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Zoogdierverseniging.

Geraadpleegd op 19 januari 2022, op:

[15908 Handreiking kleine Marters DIGITAAL.pdf \(zoogdierverseniging.nl\)](#)

Criel, D. 1990. Kunstmatige schuilplaatsen kleine marterachtigen. Zoogdier 90(1):17-21.

Westra, S., 2020. Steenmarter neemt steenmarterkast in gebruik. Geraadpleegd op 19 januari 2022, op:

[Steenmarter neemt steenmarterkast in gebruik | De Zoogdierverseniging](#)